

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Imago Primi Saecvli Societatis Iesv

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1640

Oratio Qvarta. De verâ maiorum nostrorum gloriâ ad æmulandum nobis
propositâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97844](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97844)

ORATIO QVARTA.

*De verâ maiorum nostrorum gloriâ ad amulan-
dum nobis propositâ.*

SI virorum Principum & magtorum sepulchra, in quibus opes ad
pretiosa ornamenta vnâ cum corporibus terræ mandantur, profa-
nas illas dumtaxat opes haberent; nulla profectò libido quemquam iu-
re impelleret, vt ea, quæ nimis in rebus humanis fragilia & caduca
sunt, apud mortuos quæreret, nec effosso iam thesauro (vt solent amen-
tes illi, quos S. Iob ait *gaudere uebementer cum inuenerint sepulchrum*)
letandum sibi arbitraretur. Sed quoniam non solæ istæ opes repe-
riuntur apud iam vitâ functos, sed magnarum etiam virtutum digna
statuis atque immortalitate monumenta; non pigebit (vt credo) vos
mecum animo ad sepulchra descendere, & quæ maiores nostri decora,
quæ reliquerint ad imitandum omnibus exempla, recognoscere. Quam-
quam haud scio, sepultine dici debeant, quos sua iam dudum virtus ex-
tulit; an sublati potius in montem illum Pharan, in quo primus He-
bræorum Ductor Moyses Deum aliquando splendore & gloriâ fulgen-
tem vidit, igneam legem dextrâ prætendentem. Nam si omnis iste
montis apparatus & maiestas quoddam fuit nostrorum temporum, &
tot nobilitum palmarum, vaticinium; ane putandum est, aditum huius
loci non maximè patuisse Ignatio, & tot eius fortissimis Sociis, quorum
inflammatis studiis & laboribus per orbem pænè vniuersum ignea ista
lex promulgata est? Ergo & illi in cælesti illo monte iam laborum suo-
rum mercedem consecuti, conuersis in Deum oculis & manibus testan-
tur, quid pro illâ lege aliquando egerint, quidve perpessi sint; & nobis
interim, ad inflammandos animos nostros, sub cineribus corporum suo-
rum igniculos quosdam reliquerunt: quos vt hodie melius afflatu no-
stro suscitare atque accendere possimus, referte mecum, quæso, paulif-
per animum ad illam postumi Vatis, D. Ioannis inquam, plenam magna-
rum rerum inuolucris historiam; & quo cultu, quâ formâ corporis au-
ctorem Societatis IESVM viderit, attendite; facileque, quibus virtutibus
maiores nostri, qui ab illo nomen & vitæ rationem duxerunt, excel-
luerint, intelligetis. Obrulerat se aliquando, in amplissimo Diuorum
cœtu, sacro Vati contemplandum Deus: hic cum iam dextrâ librum
prægrandem teneret, præconis voce iussit inquiri, num quis illius euolu-
tionem explicationemque in se susciperet (& verò erat ad aperiendum
perdifficilis, multisque sigillis obsignatus:) vbi nemo vnus qui hoc at-
tentaret, aliquamdiu apparuit; prodiit tandem Agnus in medium, rem
quâ de agebatur, perfecturus. fit propior; accessit ad Deum, aufert è
manibus librum, soluit, aperit, profert in lucem arcana; euulgatisque
omnibus tanto cælum omne gaudio compleuit, vt longè lateque effusa
gratulantium vox & acclamatio illa personaret: *Vicit leo de tribu Iuda.*
Mira profectò signa rerum, visumque admirandum. in quo cum om-
nia sunt inuoluta, & ab humanis sensibus & cogitatione remota, tum

Cap. 1.
Sepulchra
maiorum
virtutibus
maximè
nobilitan-
tur.

Deuter. 33.

Virtutes
hominum
sanctorum
Societatis
IESV ex-
presse in
Agnò li-
brum ape-
riente.

Apoc. 5.

nihil admirabilius, quàm quòd idem sit & agnus, & leo, idem, inquam, ille, qui librum aperuit: quo quid esse potest magis naturâ diuulsurâ atque contrarium? Et tamen intermicant in hisce tenebris non modicâ è doctissimorum virorum sententiis scintillæ claritatis: qui quoniam omnes hæc vni Liberatori generis humani CHRISTO attribuunt, manifestè conficitur, rebus tam inter se dissimilibus & diuersis significari tres illius præcipuas maximeque proprias virtutes, sanctitatem, fortitudinem & sapientiam. Et verò si rerum omnium vim & naturam perspicere volumus, quid esse potest tam conueniens agno, quàm quædam vitæ Deo consecratæ sanctitas & innocentia? quid tam proprium leoni, quàm fortitudo? quid illa apertio demum explicatioque libri aliud nobis innuit, quàm rerum omnium absolutissimam cognitionem atque sapientiam? Omnia sunt CHRISTO conformia, omnia ita manifestè consonant, vt in re tam perspicuâ nullus esse possit amplius ambigendi locus. Videamus hîc iam num quid huic leoni simile maiores nostri virtute eniti atque efficere potuerint: nam & sanctitate, & fortitudine, & sapientiâ excellere eos oportuit, & habere quamdam necessitudinem communionemque virtutum, si non immeritò tam præclaro nomine ac titulo insigniri hanc IESV Societatem volumus, in quo hæc maxima & amplissima fuerunt. Ac primùm quidem, quantâ innocentia vitæ, quàm excellenti virtute præditi fuerint, cognoscite ex eorum Instituto, norma que viuendi, quam non tam verbis quàm operibus, non tam libris quàm moribus expressam nobis tradidère. Ex quo enim sanctissimus Pater noster Ignatius huius Instituti signum extulit, & ad omnes heroicas virtutes nobis præiuit, numquam defuerunt generosæ mentes, quæ omni conatu ad solidam laudem eniterentur. De his ego propenso animo sæpè cogitans, tam expetendâ eorum conditione non mediocriter oblector, gaudeoque tam multos fortassis nos habere Fratres & Socios in illis cœtibus iam beatos, quàm hîc nobiscum adhuc versantur in terris. Etenim vt è terris cœlesti rore perfusus sol tenues & subtiles spiritus segregat, eosque suis radiis excoctos sursum attrahit, & attollit in altum: ita mihi videntur è pietate nostrâ, in quâ est ros quidam cœli perpetuus, educi quotidie in altum nobiles & puri spiritus, quos Sol ille diuinus, dum adhuc corporibus permixti sunt, primò quidem sacris quibusdam motibus calefacit; deinde verò ab humanis affectibus, & ab omni concreione mortali segregat; postremò vbi iam plenè expurgati extenuati que sunt, neque aliquid amplius terrenum veluti quidam in corporibus genij spectant, tum demum supra terram eleuat ad se, vt propioribus ignibus in aliquâ cœli regione collocati incalescant. Ex hoc illos numero esse puto, qui ceteris ad immortalitatem viam aperuere, duo illa Orientis & Occidentis noua sidera, Ignatium dico & Xauerium; quorum tam est certa probataque sanctitas, vt alter non Manresam solum & Hispaniam, sed Europam totam celebritate nominis sui & beneficiis impleuerit: de altero Indi dicere soleant, pænè miraculi instar esse, si miserorum precibus inuocatus miracula non assidue patret. Ex hoc virum egregiâ animi moderatione despicientiâque sui, Franciscum Borgiam; ex hoc Aloysium,

*Sanctitas,
fortitudo,
sapientia
maiorum
nostrorum
in Agno
& Apoc. exhibentur.*

*Sanctitas
& vita innocentiâ
in nostris
maioribus.*

*Sanctitas
Ignatij &
Xauerij &
aliorum.*

sum, Kostkam, & non ita pridem è Belgio in Italiam, ex Italiâ in cælum, non sine magno comitatu virtutum profectum Berchmannum, ex hoc sanctissimos clarissimosque viros, Ouiedum, Guttierrez, Realinum, Rodriguez, & sexcentos alios, quos hîc consultò prætereo (de quibus erit opportunior fortassis dicendi locus;) omnes aut iam irrefragabili Romani Senatus iudicio assertos cælo, aut miraculorum gloriâ ab ipsis etiam hostibus Fidei, barbarisque nationibus, dum adhuc in terris agerent, plus quàm humanâ veneratione cultos.

Sed multò admirabilius videri debet, Iudæos & Mahometanos, quorum animis odium in Christianos penitus insitum atque iniustum est, tam eximie dilexisse Gasparem Barzæum, vt illi quidem eum tamquam alterum Ioannem Baptistam, aut vnum aliquem delapsum è cælo colerent: hi verò fanum nostris hominibus inaccessum, ac si ipsa religio ingrederetur, aperire illi non dubitarent. Hæc barbarorum tam luculenta testimonia dum habemus, quid est quòd pluribus de virtute maiorum nostrorum disputemus? quasi verò ea vita hominibus dubia videri debeat, quam belluis ipsis immaniores populi venerati sunt.

Age iam, quanta vis animi & fortitudo in illis ipsis eluxerit, videamus: neque enim satis est ad laudem nominis nostri fuisse illos sanctitate & innocentia vitæ conspicuos; sed hoc etiam ad cumulum laudis accedat oportet, fuisse eos constantes, robustos, magnanimos, verbo vt dicam, leones, & quidem (vt habent Abassinorum insignia) in altero vngue crucem tenentes. Quid enim pro huius gloriâ, Christianæq; Religionis amplificatione non egerunt? quid non moliti sunt? Soleo sæpè mecum tacitus admirari, & non mediocri voluptate affici, cùm reuoco in memoriam litteras Heroum istorum, quas plenas alacritate, plenas cælesti voluptate, è laboribus suis, tamquam rosas è spinis, tamquam scintillas ex circumquaque strepentibus flammis, ad nos transmiserunt. Fieri profectò nullo modo posse existimarem, vt humana mens tam diuersa comprehenderet, tam difficilia superaret, tam omnia infra se poneret, nisi pænè in ipsis eorum litteris viros illos strenuè cum malis omnibus depugnantes esset contemplari; vt tam ignauum atque inerem inter homines arbitrer esse neminem, qui non, cùm hæc ab illis scripta aut audiuntur aut leguntur, iisdem se ignibus sentiat inflam-mari. Quis enim non intimo sensu commoueatur, cùm legit illos in medijs Iaponiæ niuib; igne diuini amoris colliquefcentes, in continuis laboribus maiori semper animarum zelo æstuantes, in medijs periculis præ diuinæ consolationis affluentia lacrymantes, in ipsâ deniq; morte triumphantes? An potest aliquid hac excelitate animorum esse maius?

Audire magnos iam vidcor duces

Non indecoro puluere sordidos:

egentes, angustiatis, afflictos, in solitudinibus errantes, in montibus, & speluncis, & in cauernis terre, quærentes vbiq; virtuti materiam, quam nos oblatam sæpè repudiamus. Alij secuti Principum suorum castra pemotant sub Ioue frigido, hibernant cum militibus, in medias pugnantium acies sese ingerunt, opemque morientibus allaturi omnia signa circumuolant: alij grauiora in mari pericula non reformidantes,

T t t t 3

iac-tan-

*Mahometanorum
de P. Gaspare Barzæo opimo.*

*Fortitudo
maiorum
nostrorum.*

*Horat. lib. 2.
Ode 1.*

Hebr. 11.

*Labores
nostrorum
vati.*

iactantur maris fluctibus & procellis, interque frequentes bellicorum tormentorum boatus & fulmina, vtriusque elementi tempestates experiuntur: alij, dum pestilens aliqua lues in oppidis grassatur, velut communis salutis victimæ, vitam pro miserorum solatio prodigunt, nec verentur ea turguria subire, in quæ vix aliquis ingredi præter mortem & horrorem possit: alij apud heterodoxos publico abstinent, nec nisi nocturnis tenebris tecti domicilium permutant, vt Catholicis omni subsidio destitutis auxilio sint & solatio. Quid nunc eos commemorem, qui barbaras inter nationes, omni humanitatis commercio sunt destituti, vt D. Hieronymi verbis vtar, scorpionum tantum socij & ferarum? Omitto ceteros laboribus exhaustos, calumniis oppressos, obtreccationibus laceratos. Non possum tamen eorum virtutes & gloriam tacitus præterire, qui de tyrannorum ac barbarorum cruciatibus inuictis animo triumpharunt. Atq; horum quidem fortissimorum pugilum, quàm non modo illustres victoriæ, sed ingens etiam est numerus & multitudo? Prorsus admirabile videri debet, & pænè incredibile, si quis ætatis nostræ, temporumque omnium rationem duxerit, quàm multos his ipsis centum annis Societas habuerit, qui mortem pro Deo fortiter oppetierunt. vt non minùs Sodalitium quoddam ἀποθυσιαστικόν, quàm illud olim Apostolorum, hominumque mortem potius quàm vitam ashelantium, Societas esse videatur. Nam

Multitudo Martirum;

*Qui gurgis, aut que flumina lugubris
Ignara belli? quod mare barbare
Non decolorauere cades?*

Que caret ora cruore nostro?

P. Antonius Criminalis primus.

Martyres variis in locis,

presertim in Iaponiâ.

Apud Comorinenses confoditur tribus vulneribus Antonius Criminalis, primus tot magnorum Ducum, illam palmam non minore fortitudinæ quàm felicitate, consecutus: hunc permulti alij terræ marique magnis passibus & animis ad cruciatum mortemque secuti sunt. Ignatius Azebedus trigintanouem Sociorum Dux in Oceano, Petrus Correa in Brasiliâ, Gonsalvus Silueria in Monomotapâ, Ioannes Baptista Segura cum suis in Floridâ, Iacobus Sales in Gallia, & in Salfetanis agris cum quinque suorum funeribus Rudolphus Aquaiuia. Deus bone, qui viri! quâ dignitate, quo splendore nominis & generis! quâ commendatione famæque virtutum memoriæ sæculorum omnium consecrandi! Sed nusquam terrarum acrius dimicatum est, quàm in Iaponiâ: quæ quidem mihi semper visa est theatrum quoddam in vltimis Orientis finibus ad spectandum orbi vniuerso erectum, in quo summa fortitudo nostrorum & constantia cum summâ feritate hostium palàm congregederetur: in hoc Paulus, Iacobus, Ioannes, tres fortissimi Heroës, in excelsâ cruce stantes, intrepidè transuerberandum latus carnifici obtulerunt: in hoc Carolus Spino-la, post tetrum & calamitosum trium annorum carcerem, duabus horis perstitit inter flammam, ita lætus & alacer, ac si alter phoenix in nidulo suo moriens, iamiamque imminentem longè beatioram vitam præfenti voluptate prælibaret.

Infinitus sim, si in hunc campum exspatiari voluero. Quidquid enim

enim tyrannorum furor ac rabies machinari potuit, quidquid carnicum manus inferre, hoc iamdudum totum in corpus nostrorum hominum videtur expromptum. Neque tamen vlla est pœna tam acerba & intolerabilis, quam illi non forti excelsoque animo susceperint; nullus equuleus tam durus & acerbus, in quo quidquam de eorum constantiâ decesserit; nulla mors tam diuturna, tamque omnium suppliciorum genere cumulata, quam non multò antè summè concupiuerint. O constantiam! ô fortitudinem admirabilem maiorum nostrorum! ô viros egregio animi robore non iam homines, sed leones! Illi, illi demum sunt animi, qui, quidquid amplificationi nominis Christiani obstabat, generosè repulerunt. Illi Angeli veloces, qui remotissima exterarum nationum Regna summâ celeritate & incredibili alacritate peragrarunt. Illi Argonautæ, qui plura maria nauigarunt, quam alij nouerunt; qui, cum vnus alicuius regionis angustiis contineri non possent, partiti inter se orbem, duce Xauerio in vltimas Orientis oras perpperunt: duce Anchietâ in Americam nouam Fidei lucem inuenerunt: ducibus Nuñez & Ouiedo defudarunt in magnis illis Africæ calidibus & arenis: duce Canisio in variis Germanici Imperij ciuitatibus & oppidis acerrimum cum hæreticis bellum susceperunt: illi duce Matthæo Riccio in maximum cultissimumque Regnum Sinarum omni ex parte terrâ marique obseptum penetrarunt: illi denique sunt Heroës, qui solis instar, toto terrarum orbe inter tot horrenda tristiaque perlustrato, eundem semper vultum, imò & serenitatem, etiam in occasu suo tenuerunt. Maneat igitur, maiores nostros meritò leones dici, quorum tanta fuit in aggressione magnarum rerum fortitudo, tanta in perpeffione constantia. Reliquum est, vt de præclarâ eorum eruditione & doctrinâ (nam hoc erat extremum, quod illâ apertione libri significari diximus) pauca dicamus. Ego enim sic existimo, non malè fortitudini cum sapientiâ conuenire; quamuis illa foris in sole ac puluere exerceatur, hæc intra domesticos parietes occupetur. fuit enim etiam ab antiquis Poëtis afficta præfidi sapientiæ Palladi ægis & hasta & galea: & ille ipse Romani Imperij primus moderator Cæsar, cum non minùs eruditione & doctrinâ quàm fortitudine omnes Imperatores antecelleret, à suis statuam obtinuit, quæ alterâ manu gladium, alterâ calamum teneret, his verbis inscriptam: *Ex utroque Cæsar*. Ego verò in hac causâ, quâ de nunc agimus, hac vtar moderatione dicendi, non vt eos hac quoque laude Cæsares esse dicam; sed vt neque omnibus anteposuisse, neque omnem illis laudem detraxisse videar. Itaque non commemorabo, quantâ ingenij felicitate, quantâque doctrinæ copiâ, quantâ denique nominis nostri gloriâ, duo sæculi sui lumina Suarez & Vasquez in ipsis diuinæ sapientiæ adytis versati sint: non dicam, quàm præclaram ad defensionem Fidei panopliam posteritati reliquerit Bellarminus: non ostendam, quantâ doctissimorum virorum commendatione Salmeron, Pererius, Lorinus, à Lapide, ceterique pænè innumeris, in euoluendis Sacris paginis versati sint: non Aluarum ac Rodericium Societatis nostræ Epictetos in medium adducam: præmittam denique eos omnes, qui aut Mathematicis disciplinis aut cultioribus

Per totum orbem ostendit se industria & labor nostrorum.

Doctrina & sapientia nostrorum.

Doctrina & fortitudo bene conueniunt.

Varij Societatis Scriptores.

tioribus Humanitatis litteris nomen suum posterorum memoria commendarunt. Illud breuissimè dicam, quod præcipuâ quadam ratione ad commendationem minimè vulgarem nostræ Societatis semper mihi visum est pertinere, quod à Sapiente Prouerbiorum nono capite dicitur: *Sapientia edificauit sibi domum, excidit columnas septem. Misit ancillas suas ut vocarent ad arcem, & ad moenia ciuitatis: Si quis est paruulus, ueniat ad me.* Quid enim? an non liceat nobis aliquâ ratione domum illam, Sapientiæ domicilium nuncupare, cuius fronti æterna Dei Sapientia nomen suum quod in terris habebat, inscribere dignata est? Nunc si columnas requiras (absit verbo inuidia) iamdudum viri grauissimi, adeoque Romani Præsules, Societatem hanc ad fulciendam calamitosissimis hisce temporibus Dei Ecclesiam excitatam esse pronuntiarunt. Quænam autem in eâ columnæ reperiantur, æquis rerum æstimatoribus iudicandum relinquo, nequis modestiæ fines me transgressum esse criminetur. Hanc tamen laudem libenter Societati vindico, quod filiis in omnem partem dimissis, hanc eius vocem plateas omnes & compita peruagatam summi infimique commendant: *Si quis est paruulus, ueniat ad me.* Amplectantur ceteri quod cuiuslibet maximè arripserit: hoc Societatis esto elogium: *Si quis est paruulus, ueniat ad me.* Hoc à suo IESV didicit, qui olim paruulos amantissimè complexus est. Hoc summi in illâ viri, tamen rerum grauissimarum occupatione distenti, semper sibi velut proprium vsurparunt ac suum. Ignatium in primis communem Parentem intuemini. Vix ille in Generalem huius Familiæ Præpositum electus erat, cum statim publicum catechizandi munus obiuit. Quid Lainium commemorem? Vix ille in grauissimo illo Christiani orbis teatro Tridenti congregato sententiam dixerat, cum statim ad pueros Christianâ doctrinâ erudiendos se conuertit. Quid magnum Orientis lumen Xauerium referam? Nonne vir tantus, Legati Apostolici titulo ornatus, rudem ac promiscuam iuuentutem tintinnabulo per plateas congregauit? Quid multa? nonne quotquot in Societatis Collegiis supremum Præfecturæ munus gerunt, sepositis tantisper negotiis, ad pueriles curas se conuertunt? Imò vix vllum tanti ponderis tantique momenti negotium est, quod eos ab hoc munere nobis tam charo tamque impensè commendato eximat. Hæc igitur maiorum nostrorum prima fuit cura, teneras puerorum mentes optimis Christianæ vitæ præceptis instruere: hos promissis alebant, alleccebant munusculis, extollebant laudibus: in omnem denique partem se versabant magna illa ingenia, ut illos à lacte nutricis ad integritatem vitæ morumque transferrent. Sed quid multis opus est? Satis iam librum euoluimus, & quid in commendationem Societatis contineat, exposuimus.

Quid restat, nisi ut CHRISTO bonorum omnium auctori lætum illud acroama cum cælesti cœtu cantemus, *Vicit leo.* Et quia Societatis causâ cum Dei causâ coniuncta est, addamus & illud, *Vicisti Societas.* Multis quidem hoc sæculo calumniis impetita es, multis tyrannorum ac barbarorum exagitata tormentis, multis cum Ecclesiæ perduellibus certaminibus exercita. Sed vicisti vitæ innocentiam maleuolorum calumnias: vicisti inconcussâ fortitudine tyrannorum tormenta: vicisti soli-

Societas
domus Sa-
pientia:

paruulos
docet.

soliditate doctrinae, rectaque puerorum institutione, heterodoxorum Ecclesiae perduellium sophismata. Vicisti igitur, vicisti: nec iam victoriae tuae angustis finibus continentur; iisdem, quibus sol regionibus, spectantur & audiuntur. Gaude isto tuo tam fortunato hactenus successu, latere praeterita aetatis memoria, pace & oblecta animum tuum consideratione factorum tuorum: sed ita interim te oblecta, ut non tam de praesenti statu exultare gaudiis, quam de futuri temporis gloriae sollicita & suspensa esse videare. Prospero quidem statu caelestis aerae ad optatos exitus prouecta es, eaque molitione magnarum rerum, labore & industriae es affecta, quibus maiora & ampliora sperari vix possunt. Sed tamen ille tam felix status tuus, omni ex parte (ut videtur) munitus, nescio quid adhuc sollicitudinis habet & metus. magna adhuc haereticorum vis est: quorum conatibus etsi persaepe fortiter restitisti; tamen de illis ita triumphasti, ut, tamquam informes Hydrae, diminuti potius quam extincti, repressi quam victi, noua capita & vires acciperent. Quid, quod maleuolorum atrox inuidia omnem occasionem venatur, qua tunc in nos possit venenatum aliquod telum contorquere? Nihil dico iam de tempestatibus illis ac procellis, quae extra Europam in vastissimam vtriusque Indiae barbarie nostris imminent: omnia vos sollicitos habere debent, omnia vos admonent, non esse cuiquam de maiorum vestrorum virtute, cura, studio, labore despectendum. Quare agite, confirmate animos vestros, expellite ignavos timores, execramini orium; & ut relictum vobis splendorem Ordinis vestri conseruetis, omni animi contentione laborate. Non est enim (mihi credite) non est quod rem tantam, tam arduam atque excelsam, & cum plurimorum salute coniunctam, mediocribus animis peragi posse arbitramini. strenuis viris profecto, generosis athletis, fortissimis Heroibus opus est: tales vos esse cupit Ecclesia, cuius acerrimos defensores maiores nostri se praestiterunt: tales vos desiderant omnes hominum aetates & ordines: quibus etsi plurimum utilitatis & emolumenti attuleritis; tamen noua quotidie ornamenta pietatis & subsidia salutis a vobis requirunt. tales postulat orbis vniuersus, aliquid a vobis lucis in his tempestatibus caecisque nubibus ac procellis exspectans: tales denique vos exoptat Societas. Quae cum sit generosa mater, filios non paritur esse degeneres. haec vnumquemque vestrum his verbis compellare mihi videtur: Videtis quantum a maioribus nostris vbiq; terrarum res excitate sint, quantum pondus gloriae virtute nostrae ferre & sustinere debeamus: cernuntur in omnibus mundi oris signa nominis nostri, rerumque praecclare gestarum. non potest, mihi credite, non potest tanta gloria diu firma consistere sine vestra industria: in vestris humeris nititur, vestra virtute continetur, ex vobis pendet vniuersa: fieri non potest, quin, si aliquanto remissiores esse coeperitis, omnis nominis nostri splendor extinguatur. Cauete igitur, per Deum immortalem, ne qua labes nomini vestro inuratur: nolite permittere, ut in quo ordine iam tot nobiles omnium virtutum palmae obtentae sunt, aliqua per vos diminutio pristini vigoris irrepat; & vbi non minus sudoribus quam cibo & potu vitam duximus, ibi quisquam aliquid magnum aggredi propter difficultates laboresque reformidet.